

Sprawozdanie z działalności Muzeum Ziemi Krajeńskiej w od 1 stycznia do 19 listopada 2025 roku

Muzeum Ziemi Krajeńskiej działa w oparciu o statut uzgodniony z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nadrzędnym celem działalności jest „trwała ochrona dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwienie korzystania ze zgromadzonych zbiorów.” Obszar zainteresowań działalności kierunkuje nazwa placówki, obejmuje on Ziemię Krajeńską, ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Nakło nad Notecią.

Muzeum jest inicjatorem i realizatorem wielu działań kulturalnych, artystycznych, dokumentuje i chroni dziedzictwo materialne Nakła i Krajny, organizuje zajęcia wakacyjne dla dzieci i młodzieży.

I. WYSTAWY:

1. *Ziarno - Mąka – Chleb* – wystawa własna, przygotowana przez pracowników Muzeum – kontynuacja z 2024 r.,
2. *Armia Krajowa* – wystawa plenerowa, udostępniona przez IPN,
3. *Trochę Ziemi, Trochę Nieba. Batik, tkanina unikatowa. Bożena Sobieszczyk-Redlak*, wystawa z cyklu Artyści nakielscy,
4. *W cieniu wojny. Nakło pod okupacją niemiecką w latach 1939-1945* – wystawa własna, przygotowana przez pracowników Muzeum
5. *Nakło w czasie okupacji niemieckiej 1939-1945*, wystawa plenerowa przygotowana przez pracowników Muzeum,
6. *Modele, dioramy, makiety o tematyce militarnej*,
7. *Na nogach. Maciej Boinski - fotografie z wypraw*,
8. *Zbrodnia Pomorska 1939 początek niemieckiego ludobójstwa w okupowanej Polsce* – wystawa mobilna udostępniona przez IPN w Bydgoszczy – eksponowana w szkołach gm. Nakło (wraz z prelekcjami pracownika IPN i dyrektora muzeum),
9. *Galopem przez łąki i pastwiska. Koń w sztuce i kulturze* – wystawa własna, przygotowana przez pracowników Muzeum
10. *Zbrodnia Pomorska 1939. Paterek* wystawa plenerowa, własna

Eksponaty z nakielskiej placówki wypożyczały na wystawy inne muzea i instytucje kultury m.in. we Pile, Osieku n. Notecią, Złotowie i Sicienku.

II. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I POPULARYZATORSKA:

- Publikacja artykułów na stronie www.muzeum.naklo.pl, www.poznajkrajne.pl, profilu Facebook i Instagram,
- Warsztaty plastyczne organizowane były dla szkół, przedszkoli i instytucji. Oprócz nich, w wybrane niedziele, organizowano warsztaty indywidualne i rodzinne,
- Na zajęcia przyjeżdżają grupy z innych miejscowości, m.in. z Sadek,
- Muzeum oferuje także możliwość przeprowadzenia zajęć wyjazdowych (zarówno lekcji muzealnych jak i warsztatów plastycznych). Takie zajęcia odbyły się w szkołach gminy Nakło (miejskich i wiejskich),
- 8 stycznia w Trzeciewnicy i Ślesinie upamiętniono 106. rocznicę bitwy o Ślesin,
- 27-31 stycznia warsztaty z cyklu Ferie w muzeum *W cieniu Wieży Eiffła* – poświęcone kulturze Francji,
- 29.01 wykład Anny Sergott z cyklu *Ogrody sztuki – Lilie*,
- 7 lutego w Paterku upamiętniono 106. rocznicę bitwy pod Paterkiem,
- 14 lutego upamiętniono żołnierzy Armii Krajowej z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej (z towarzyszącą wystawą plenerową),
- 26 lutego XXVII Powiatowy Konkurs wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim na Krajnie i Pałukach 1918/1919 na tle wydarzeń międzynarodowych,
- 26 lutego wykład Anny Sergott z cyklu *Ogrody sztuki – Oset*,
- W lutym na platformie Spotify uruchomiono podcast. Pierwszy odcinek do wysłuchania tutaj: <https://tiny.pl/b5dbc95v>
- 9 i 23 marca Wielkanocne warsztaty ceramiczne (dla rodzin i osób indywidualnych),
- W marcu ogłoszono konkurs *Moje spotkania z zabytkami*,
- 19 marca wernisaż wystawy Bożeny Sobieszczyk-Redlak,
- 26 marca wykład Anny Sergott z cyklu *Ogrody sztuki – Tulipan*,
- 27 marca wykład Anny Sergott dla podopiecznych Dziennego Domu Pobytu *Kamienie szlachetne*,
- 30 marca 2025 r. przeprowadziliśmy warsztaty dla Stowarzyszenia Rodzin Zastępczych,
- 9 kwietnia muzeum odwiedzili uczniowie ze Słowenii, którzy w ramach wymiany Erasmus przybyli do Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Samostrzelu. Podczas swojego pobytu w Polsce, goście mieli okazję między innymi lepiej poznać Krajnę w tym Nakło. Zorganizowaliśmy dla nich warsztaty plastyczne, zwiedzanie muzeum oraz Nakła,
- 11 kwietnia upamiętniono ofiary Zbrodni Katyńskiej,
- 8 kwietnia 2025 nasza mobilna wystawa "Stroje i hafty krajeńskie" jest gościła na Uniwersytecie Zielonogórskim,
- 11 kwietnia pracownicy muzeum Anna Sergott i Tomasz Pasięka udali się z wizytą do Centrum Kultury w Sicienku, gdzie wspólnie przeprowadzili warsztaty z tworzenia jaj wielkanocnych,
- 18 kwietnia w Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków, odbyło się oficjalne rozstrzygnięcie konkursu plastycznego *Moje spotkanie z zabytkami*,
- 26 kwietnia pracownicy muzeum oprowadzali po izbie pamięci i karczerze w pałacu Potulickich – w trakcie uroczystości upamiętniających ofiary obozu Potulitz/Lebrechtsdorf
- 30 kwietnia wykład Anny Sergott z cyklu *Ogrody sztuki – Fiołki*,

- 3 maja oprócz możliwości zwiedzania wystaw zorganizowano: warsztaty *Kwiaty naszych ogrodów* oraz *Spacerkiem przez Nakło czyli o ukrytym pięknie naszych kamienic*,
- 8 maja upamiętniliśmy ofiary II wojny światowej, z tej okazji pracownicy muzeum przygotowali dwie wystawy – w siedzibie muzeum i plenerową,
- 18 maja w muzeum pracowała Obwodowa Komisja Wyborcza,
- 28 maja wykład Anny Sergott z cyklu *Ogrody sztuki – Konwalie*,
- 31 maja muzeum współorganizowało imprezę *Dzień dziecka*. Wydarzenie współtworzyły: Nakielski Ośrodek Kultury, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna, Nakielski Sport, Prywatne Muzeum Historii Garaż PRLu, Gmina Nakło. Odbyło się w Parku 700-lecia,
- 2 czerwca upamiętniliśmy zamordowanego Antoniego Nadszakałę,
- 8 czerwca odbył się XV Jarmark Nakielski św. Wawrzyńca. Na imprezie zaprezentowało się ponad 60 wystawców oferujących różne towary. Dodatkowymi atrakcjami były stoiska przygotowane przez nakielskich pszczelarzy. Pamiątki i wydawnictwa oferowało także muzeum. Współorganizatorem był Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi, Nakielski Ośrodek Kultury, Gmina Nakło nad Notecią, Nakielskie Koło Pszczelarzy, LGD Partnerstwo dla Krajny i Pałuk. Na scenie wystąpili m.in.: Zespół Pieśni i Tańca Krajna, Młoda Krajna, Piekielnica. Jarmark odbył się na terenie Śródmiejskiego Centrum Targowego
- 13 czerwca zorganizowaliśmy Nakielską Noc Muzeów,
- 21 czerwca 2025 r., odbyła się wycieczka do Krajenki i Złotowa, której organizatorami był Samorząd Mieszkańców 11 w Nakle nad Notecią oraz Muzeum Ziemi Krajeńskiej,
- 29 lipca odbyły się warsztaty plastyczne *Latawce*,
- 30 lipca wykład Anny Sergott z cyklu *Ogrody sztuki – Słoneczniki*,
- 15 sierpnia, z okazji Święta Wojska Polskiego, można było bezpłatnie zwiedzać wystawy: poświęcone Nakłu w okresie II wojny światowej oraz przygotowano z okolicznymi modelarzami wystawę modeli, makiet i dioram o tematyce militarnej,
- 27 sierpnia wykład Anny Sergott z cyklu *Ogrody sztuki – Peonie*,
- 28 sierpnia warsztaty dla dzieci i młodzieży *Celtycka przygoda*,
- 1 września, w rocznicę wybuchu II wojny światowej zapalono znicze w miejscach pamięci,
- 7 września finisaż wystawy *W cieniu wojny. Nakło pod okupacją niemiecką w latach 1939-1945*,
- 17 września, w rocznicę sowieckiej napaści na Polskę, zapalono znicze w miejscach pamięci,
- 16 i 17 września Mariusz Gratkowski na zaproszenie Stowarzyszenia Przyjaciół Cieczewa gościł w Gminie Przodkowo, wygłosił cykl lekcji muzealnych dla uczniów tamtejszych szkół i osób dorosłych,
- 24 września w Nakle nad Notecią odbyło się trzecie w tym roku spotkanie marszałkowskiego Europejskiego Korpusu Radnych (EKR) – gości po mieście oprowadziła Anna Sergott i p. Paweł Małagowski,
- 24 września wykład Anny Sergott z cyklu *Ogrody sztuki – Goździki*,
- Muzeum współorganizowało (z ZS-P w Paterku) dwa konkursy plastyczne upamiętniające ofiary Zbrodni Pomorskiej 1939. Muzeum wydało widokówki i magnesy na lodówkę z miejscami pamięci w Paterku (proj. T. Pasięka),
- 11 października Tomasz Pasięka wygłosił krótką prelekcję w trakcie uroczystości upamiętniających ofiary Zbrodni Pomorskiej w Paterku i Polichnie,

- W październiku i listopadzie muzeum zorganizowało cykl lekcji muzealnych dotyczących Zbrodni Pomorskiej 1939 r. Z IPN w Bydgoszczy wypożyczono wystawę *Zbrodnia Pomorska 1939 początek niemieckiego ludobójstwa w okupowanej Polsce*, w szkołach w Nakle prelekcje wygłosił Mirosław Sprenger – Kierownik Działu Edukacji Historycznej IPN w Bydgoszczy, w szkołach wiejskich Tomasz Pasieka – dyrektor muzeum,
- 26 października spacer tematyczny *Światelko pamięci*. Po Nakle oprowadzała Anna Sergott,
- 3 października 2025 r. w Komendzie Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią odbyła się Konferencja popularno–naukowa *Policja wczoraj i dziś*. Organizatorami wydarzenia byli: Klub Żołnierzy Rezerwy LOK w Nakle nad Notecią, Komenda Powiatowa Policji w Nakle nad Notecią oraz Muzeum Ziemi Krajeńskiej w Nakle nad Notecią,
- 17 października w Toruniu uczestniczyliśmy w wydarzeniu *Region Kujawsko-Pomorski w Przeszłości i Dziś „Dziedzictwo Królów”* prezentując ofertę turystyczną i edukacyjną muzeum,
- 22 października odbyła się prelekcja doktora Adama Węsierskiego, zatytułowana *W oparach absurdu Polski Ludowej – Śmiech, humor, satyra na trudne czasy*,
- 29 października wykład Anny Sergott z cyklu *Ogrody sztuki – Róże*,
- 9 listopada na budynku wikariatu parafii p.w. św. Wawrzyńca odsłoniliśmy tablicę upamiętniającą Anastazję i Klemensa Pufal – działaczy Polskiego Państwa Podziemnego w okresie II wojny światowej,
- 11 listopada odbyły się warsztaty plastyczne *Kasztanka Marszałka*, oraz oprowadzaliśmy po wystawie stałej i czasowej,
- 12 listopada Mariusz Gratkowski wygłosił wykład *Polskie Państwo Podziemne w latach 1939-1945 w Nakle nad Notecią*,
- 15 listopada uczestniczyliśmy w targach turystycznych i Forum Dziedzictwa Kulinarnego w Nakle,
- 19 listopada muzeum odwiedzili uczniowie ze Słowenii, którzy w ramach wymiany Erasmus przybyli do Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Samostrzelu. Podczas swojego pobytu w Polsce, goście mieli okazję między innymi lepiej poznać Krajną w tym Nakło. Zorganizowaliśmy dla nich warsztaty plastyczne, zwiedzanie muzeum oraz Nakła
- w muzeum znajduje się sklepik z pamiątkami, w którym można kupić wydawnictwa o historii Nakła i okolic, magnesy na lodówkę, a także prace nakielskiego artysty (i jednocześnie pracownika muzeum) Krzysztofa K. Przygody – są to wyroby ceramiczne oraz plakaty promujące Gminę Nakło,
- Pracownicy muzeum uczestniczą w spotkaniach organizowanych przez Oddział Kujawsko-Pomorski Stowarzyszenia Muzealników Polskich,
- Pracownicy nagrywają cykliczne audycje dla Radia Nakło: Anna Sergott cykl *Spotkania z Historią* – poświęcony miejscowościom gm. Nakło, Mariusz Gratkowski *Magazyn historyczny Krajny*. Oprócz nich na bieżąco nagrywane są audycje, m.in. do magazynu *Dziesięć minut* o świętach narodowych, religijnych, zwyczajach itp.

W ramach podstawowej działalności muzeum prowadziło 64 lekcje muzealne. Przeprowadzono zajęcia dla 938 osób (w analogicznym okresie 2023 r. były to 814). Odbyło się 40 warsztatów plastycznych, w których uczestniczyły 604 osoby. Przeprowadziliśmy 17 oprowadzań po mieście i gminie. Koło Ceramików Nakielskich spotkało się 15 razy.

Muzeum zwiedziło ok. 1000 osób, z czego ok. 500 bezpłatnie (w trakcie Nocy muzeów, wernisaży i bezpłatnych wstępów w niedziele). Odnotowujemy, że w okresie wakacji letnich nastąpił wzrost liczby turystów, którzy zatrzymywali się w Nakle przy okazji przejazdów na wypoczynek (muzeum zwiedzali mieszkańcy m.in. Dolnego i Górnego Śląska, woj. zachodniopomorskiego, warmińsko-mazurskiego), rozwija się także lokalna turystyka – nakielskie muzeum coraz częściej odwiedzają mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego. Odwiedzili nas także turyści zagraniczni - mieszkańcy Wysp Brytyjskich, Francji, Szwajcarii, Niemiec i USA.

III. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA:

- Poszukiwania historyczne w terenie w celu pozyskiwania nowych eksponatów,
- Ewidencjonowanie pozyskiwanych eksponatów i opracowywanie kart inwentarzowych,
- Pozyskiwanie od mieszkańców w celu digitalizacji materiałów archiwalnych dotyczących ich rodzin oraz miasta (fotografie, dokumenty),
- Nagrywanie wspomnień mieszkańców,
- Wykonywanie dokumentacji fotograficznej,
- Udostępnianie wydawnictw, opracowań naukowych i zbiorów muzealnych studentom, uczniom i mieszkańcom zainteresowanym historią Krajny,
- Publikacja artykułów dotyczących historii i architektury w dwutygodniku *Nasza Krajna*,
- Nagrania audycji dla Radia Nakło z okazji świąt państwowych, religijnych oraz innych wydarzeń,
- Nagrania audycji dla TVP Bydgoszcz: dla *Magazynu Nakielskiego*,
- Prowadzone są kwerendy w archiwach i instytucjach dotyczące okresu II wojny światowej. (w AP Bydgoszcz, Muzeum KL Stutthof – dot. niemieckiego obozu Potulitz/Lebrechtsdorf; Archiwum Pomorskie Armii Krajowej i Wojskowej Służby Kobiet – dot. działalności nakielskich struktur Polskiego Państwa Podziemnego),
- Mariusz Gratkowski 20 listopada weźmie udział w konferencji naukowej w Muzeum Dzieci Polskich – Ofiar Totalitaryzmu w Łodzi (on-line).
- W ramach współpracy z Muzeum Dzieci Polskich – Ofiar Totalitaryzmu w Łodzi M. Gratkowski wziął udział w nagraniu wywiadów z byłymi więźniami Potulic, na potrzeby filmu dokumentalnego,
- W ramach współpracy z Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy M. Gratkowski przeprowadził wywiad z Wiesławą Wachowicz-Ostrowską. Do druku przygotowano artykuł dot. niemieckich wojsk atakujących powiat wyrzyski we wrześniu 1939 r., w oparciu o dokumenty z archiwów niemieckich i rosyjskich. Artykuł ukaże się w specjalistycznym periodyku Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy,

IV. POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ

W ramach działalności popularyzatorskiej współpracujemy m.in. z Powiatową i Miejską Biblioteką Publiczną w Nakle, Nakielskim Ośrodkiem Kultury, Zespołem Obsługi Oświaty i Rekreacji, Nakielskim Sportem Sp. z o.o., Instytutem Pamięci Narodowej w Bydgoszczy, Muzeum Stutthof, Klubem Żołnierzy Rezerwy w Nakle, Komendą Powiatową Policji, nakielskim Hufcem ZHP im. Powstańców Wielkopolskich.

Pracownicy muzeum: Tomasz Pasieka, Anna Sergott i Krzysztof Kamil Przygoda konsultowali projekt zagospodarowania Placu Zamkowego i przedstawili swoją koncepcję, która będzie omawiana z projektantem.

V. POZYSKANE EKSPONATY:

W okresie 1 stycznia – 19 listopada 2025 roku do inwentarza wprowadzono 449 muzealiów. Ze względu na sposób pozyskania:

- zakupy: 107 obiektów,
- dary: 266 muzealiów,
- pozyskania własne i z dawnych zasobów 76 obiektów.

Dyrektor
Muzeum Ziemi Krajeńskiej